

- тимчасове зростання імпорту харчової продукції, як наслідок припинення діяльності частини підприємств харчової промисловості в Україні;
- посилення інтеграції з Євросоюзом в аграрній сфері [1].

Враховуючи необхідність реалізації Цілей сталого розвитку, необхідним є розширення задач Цілі 2 «Подолання голоду, розвиток сільського господарства» з врахуванням умов військової агресії РФ по відношенню до України, а також агресії по відношенню до всього людства в контексті неможливості забезпечити продовольчу безпеку у світі.

Бібліографічний список

1. Сутінки агрохолдингів: як війна змінить сільське господарство України : публікація видання Mind.ua від 05.08.2022. URL : <https://mind.ua/publications/20245288-sutinki-agroholdingiv-yak-vijna-zminit-silске-gospodarstvo-ukrayini> (дата звернення: 10.11.2022)
2. Державна підтримка : офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL : <https://minagro.gov.ua/pidtrimka> (дата звернення: 10.11.2022)
3. Сільське господарство під час війни: зміна пріоритетів : публікація видання «Урядовий кур'єр» від 13.09.2022. URL : <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/silске-gospodarstvo-pid-chas-vijni-zmina-prioritet/> (дата звернення: 10.11.2022)

ЗАХИСТ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОЇ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ

Блащук В.В.,
*здобувач вищої освіти, інженерно-енергетичний факультет
Миколаївський національний аграрний університет*

Завдання захисту важливої інфраструктури життєдіяльності суспільства вже давно стало одним із найважливіших пріоритетів національної безпеки країни. Але в Україні ще немає відповідного законодавства та концепція захисту «критичної інфраструктури» [1] не вмонтовано у загальну стратегію безпеки, а її пріоритети не відображені у державній політиці національної безпеки держави.

Під критичною інфраструктурою розуміють системи та об'єкти, фізичні чи віртуальні, настільки життєво важливі для держави, що недієздатність або знищення таких систем або об'єктів підриває національну безпеку, економіку, здоров'я або безпеку населення, або має своїм результатом будь-яку комбінацію з переліченого вище.

Системи енергозабезпечення завжди традиційно відносили до критичної інфраструктури [2]. Але сьогодні важливість захисту енергетичної інфраструктури значно зросла за необхідністю забезпечення стійкості функціонування системи енергозабезпечення суспільства; зростання світової торгівлі енергоресурсами; використання окремими країнами енергетичних ресурсів та енергетичної інфраструктури в якості інструментів геополітичної боротьби; посилення вимог щодо захисту довкілля та людини від діяльності енергетичного сектору.

Зазначені обставини вимагають істотного перегляду політики України щодо захисту важливих енергетичних об'єктів, як об'єктів критичної енергетичної інфраструктури, та відображення відповідних пріоритетів у законодавстві.

Особливий характер функціонування та захисту об'єктів критичної інфраструктури встановлено у національному законодавстві [3], де діє низка нормативно-правових актів з цих питань. Проте сам термін «критична інфраструктура» в законодавстві України відсутній.

Сьогодення від законодавства України вимагається визначення предмету діяльності із захисту критичної інфраструктури у тому розумінні, яке відноситься до самого захисту критичної інфраструктури, але в ньому діє категорія «потенційно небезпечні об'єкти», спрямоване, передусім, на захист цивільного населення від наслідків техногенних аварій.

Детальніше питання захисту енергетичної інфраструктури прописано Законом України «Про ринок електричної енергії», який регулює відносини, що виникають у зв'язку з виробництвом, передачею, розподілом, постачанням і використанням енергії

Він вводить важливі визначення, такі як:

- «особливо важливі об'єкти електроенергетики», що забезпечують стале функціонування об'єднаної енергетичної системи України, руйнація або пошкодження яких призведе до порушення електропостачання господарюючих суб'єктів і населення, можливих людських жертв і значних матеріальних збитків;

- «надзвичайна ситуація», за якої виникає порушення режиму роботи об'єднаної енергетичної системи України (однак лише внаслідок порушення технологічних режимів);

- «операційна безпека функціонування» - здатність об'єднаної енергетичної системи України забезпечити надійний розподіл та постачання електричної енергії у звичайних умовах та в умовах надзвичайних ситуацій.

Законом передбачається забезпечення «охорони особливо важливих об'єктів електроенергетики» відомчими аварійно-рятувальними та пожежними підрозділами із залученням у разі необхідності відповідних підрозділів ДСНС України. Окремими Законами України у енергетичній сфері визначаються засади надання і використання земельних ділянок для розміщення об'єктів енергетики [4]; встановлення та дотримання правового режиму земель об'єктів енергетики.

Однак завданням нормативно-правових актів України є створення умов забезпечення безперебійного функціонування об'єктів енергетики; дотримання технологічних режимів виробництва і передачі електричної й теплової енергії та безаварійного функціонування і розвитку енергетичної галузі; раціонального використання земель; безпечної життєдіяльності та захисту населення і господарських об'єктів від впливу можливих аварій [5].

Захисту енергетичних об'єктів найбільш чітко відображено у сфері ядерної енергетики. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» регулює діяльність, пов'язану з використанням ядерних установок, розміщенням, проектуванням, спорудженням, введенням в експлуатацію та зняттям з експлуатації ядерних установок, джерел іонізуючого випромінювання тощо. Норми, правила і стандарти з ядерної та радіаційної безпеки передбачають уникнення аварійних ситуацій [6]. При цьому Закон чітко визначає обов'язковість фізичного захисту ядерних установок та матеріалів.

Під фізичним захистом ядерних установок необхідно розуміти мінімізацію можливості вчинення диверсії, крадіжки або будь-якого іншого неправомірного вилучення ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання. Законом України «Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання» розкриваються питання захисту об'єктів ядерної енергетики. Цим законом вводиться поняття «системи фізичного захисту» як сукупності організаційно-правових та інженерно-технічних заходів, спрямованих на мінімізацію можливості вчинення диверсії. А фізичний захист визнано одним з елементів забезпечення національної безпеки України.

Отже, аналіз галузевого законодавства свідчить про недостатню урегульованість питань захисту енергетичної інфраструктури, відсутність належної координації та узгодження з іншими пріоритетами забезпечення національної безпеки.

Бібліографічний список

1. Основи охорони праці: модуль № 1. «Правові та організаційні основи охорони праці». Тема № 2. «Правові та організаційні основи охорони праці»: конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2021. 25 с. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9866>.

2. Курепін В. М., Курепін В. М. Актуальні питання охорони праці в енергетичній галузі України // Сучасні проблеми землеробської механіки : матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 119-й річниці з дня народження академіка Петра Мефодійовича Василенка, м. Миколаїв, 17 – 19 жовтня 2019 р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 199 – 201. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6409>.

3. Курепін В. М., Горбунова К. М. Комплексна безпека підприємств, як складова системи управління // Актуальні питання техногенної та цивільної безпеки України : матеріали I Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, м. Миколаїв, 21-22 вересня 2018 р.- Миколаїв : Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, 2018. – С. 21 – 23. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6414>.

4. Курепін В. М., Іваненко В. С. Альтернативні джерела енергії, як захід скорочення антропогенних викидів парникових газів у Миколаївській області // Глобальні ризики у формуванні міжнародної екологічної безпеки. Збережемо джерело життя – воду! [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті до Всесвітнього Дня водних ресурсів, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв : МНАУ, 2020. – С. 26-29. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7057>.

5. Іваненко В. С. Окремі поняття екологічної безпеки життєдіяльності // Проблеми та перспективи розвитку системи безпеки життєдіяльності : матеріали

XVI Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, курсантів та студентів, м. Львів, 25-26 березня 2021р. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. С. 192-194. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9075>.

б. Курепін В. М. Збереження природньо-архітектурного комплексу у зоні впливу Южноукраїнської атомної електростанції // Актуальні проблеми, пріоритетні напрямки та стратегії розвитку України : матеріали I міжнар. науково-практичної он-лайн-конференції, м. Київ, 15 березня 2021 року. Київ: ІТТА, 2021. С. 44-45. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8910>.

Науковий керівник:

Курепін В.М.,

канд.екон.наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ОХОРОНИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ

Бризгалов М.В.,

здобувач вищої освіти, інженерно-енергетичний факультет,

Курепін В.М.,

канд.екон.наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

На сьогоднішній день, через війну в Україні, стан охорони праці в нашій країні можна охарактеризувати як такий, що викликає серйозне занепокоєння. Адже зараз в Україні у зв'язку з агресією росії та проведенням бойових дій, виникнення невідповідних ситуації із-за бомбардувань та артилерійських ударів по об'єктам інфраструктури населених пунктів ні держава, ні роботодавці, ні профспілки не можуть забезпечити безпечних умов охорони праці для українських робітників.

Саме тому, зараз українські підприємства опинились в суперечливій ситуації [1]. З одного боку, треба мобілізувати промисловість та направляти потужності на забезпечення збройних сил України, з другого, складність економічних умов та бойові дії, підприємства опинилися в зоні артобстрілів, не дають можливості забезпечити роботоспособність підприємств та оптимальний стан охорони праці, та убезпечити працівників.

Якщо брати довоєнний період в Україні, то стан охорони праці викликав не менш сильне занепокоєння. За даними європейських фахівців міжнародної організації охорони праці, в Україні законодавство та нормативно-правові акти в галузі охорони праці встановлює досить ефективні і суворі безпекові вимоги до роботодавців (керівників підприємств) усіх рівнів щодо створення належних, безпечних умов праці.

Але, на практиці ці вимоги ігноруються і не виконуються, особливо на підприємствах малого і середнього бізнесу [2]. Тиск, обумовлений конкуренцією, примушує багатьох роботодавців заощаджувати на заходах з охорони праці, не звертати увагу на невідповідні ситуації, які можуть привести